

Υποστηρίζοντας εξ αποστάσεως τη μαθησιακή διαδικασία: Η Ηλεκτρονική Σχολική Τάξη (η-Τάξη)

Υποστηρίζοντας εξ αποστάσεως τη μαθησιακή διαδικασία

Με δεδομένο το γεγονός ότι οι σχολικές μονάδες όλων των βαθμίδων είναι κλειστές εξ αιτίας του κορωνοϊού, και με ανοικτό το ενδεχόμενο να παραμείνουν κλειστές για αρκετές μέρες ακόμη, είναι φυσιολογικό να αναζητούνται λύσεις εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σύγχρονης ή και ασύγχρονης. Τέτοιου είδους λύσεις δεν υπάρχουν μόνο για τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα (π.χ. <https://eclass.uth.gr/>), στα οποία είναι και ευρέως χρησιμοποιούμενες, αλλά και για τους μαθητές και εκπαιδευτικούς της Α/θμιας & Β/θμιας εκπαίδευσης της Δημόσιας Εκπαίδευσης της χώρας μας.

Δημήτρης Γ. Λιόβας, Υπεύθυνος Πληροφορικής & Νέων Τεχνολογιών Β/θμιας Εκπαίδευσης Λάρισας – Αντιπρόεδρος Επιστημονικής Ένωσης για την προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ)

Ως εκπαιδευτικοί λοιπόν, καλούμαστε –αν δεν το έχουμε πράξει ήδη μέχρι σήμερα- να τις γνωρίσουμε και να τις αξιοποιήσουμε –υποστηρικτικά της δια ζώσης διδασκαλίας- προς όφελος των μαθητών μας, καθώς η αξιοποίηση της Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης δίνει νέες δυνατότητες στην εκπαίδευση, προσφέροντας ένα μέσο αλληλεπίδρασης και συνεχούς επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου. Παράλληλα, υποστηρίζεται η ηλεκτρονική οργάνωση, αποθήκευση και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού,

ανεξάρτητα από τους περιοριστικούς παράγοντες του χώρου και του χρόνου της κλασσικής διδασκαλίας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις ενός δυναμικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό, ο χρήστης – εκπαιδευτής μπορεί εύκολα και γρήγορα να δημιουργεί εύχρηστα και λειτουργικά ηλεκτρονικά μαθήματα, χρησιμοποιώντας το εκπαιδευτικό υλικό που διαθέτει (σημειώσεις, παρουσιάσεις, κείμενα, εικόνες, κ.λπ.), ενώ παράλληλα οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν ένα εναλλακτικό κανάλι πρόσβασης στην προσφερόμενη γνώση.

Ένα τέτοια δωρεάν και υποστηριζόμενη από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο εφαρμογή είναι και η υπηρεσία Ηλεκτρονικής Σχολικής Τάξης (**η-Τάξη**), στη διεύθυνση: <https://eclass.sch.gr>. Η πλατφόρμα **η-Τάξη** υποστηρίζει τις υπηρεσίες Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση σε αυτές γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser), χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων, και απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και μαθητές, με στόχο τον εμπλουτισμό και την ενίσχυση της κλασσικής (δια ζώσης) εκπαιδευτικής διδασκαλίας με σύγχρονα εργαλεία που ενδυναμώνουν τη διαδικασία της μάθησης. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων και αποτελεί την πρόταση του Ακαδημαϊκού Διαδικτύου (GUnet) για την υποστήριξη Υπηρεσιών Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης.

Φιλοσοφία η-Τάξης:

Βασικός προσανατολισμός της πλατφόρμας **η-Τάξη** είναι η ενίσχυση και η υποστήριξη της εκπαιδευτικής δραστηριότητας μέσα από ένα εύχρηστο περιβάλλον τεχνολογικής αιχμής. Στόχος είναι η παροχή και η υποστήριξη ολοκληρωμένων δράσεων Τηλεκατάρτισης προσφέροντας στον εκπαιδευτή ένα δυναμικό περιβάλλον οργάνωσης και διάχυσης της γνώσης, και στον εκπαιδευόμενο ένα εναλλακτικό κανάλι εξατομικευμένης μάθησης ανεξάρτητο από

χωροχρονικές δεσμεύσεις.

Παράλληλα, σημαντικά χαρακτηριστικά της διαδικτυακής πλατφόρμας αποτελούν η προσαρμοστικότητα στις απαιτήσεις, η ευελιξία, η ευκολία στη χρήση, η δυνατότητα αναβάθμισης και επέκτασης, οι μικρές λειτουργικές απαιτήσεις, η ανεξαρτησία από το υποκείμενο Λειτουργικό Σύστημα, η δυνατότητα ολοκλήρωσης της πλατφόρμας με άλλες δικτυακές υπηρεσίες, οι ξεκάθαρες λειτουργικές δομές (εγγραφή, πρόσβαση, δημιουργία μαθήματος, διαχείριση κλπ), καθώς και η συνεχής υποστήριξη από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (ΠΣΔ).

Παιδαγωγικά Οφέλη:

Βασική επιδίωξη της πλατφόρμας αποτελεί η ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και κατάρτισης ανεξάρτητα από τους περιοριστικούς παράγοντες του χώρου και του χρόνου της συμβατικής διδασκαλίας. Ειδικότερα, οι βασικοί στόχοι που ικανοποιούνται από το σχεδιασμό και τα οφέλη που αποκομίζονται από τη χρήση της πλατφόρμας συνοψίζονται στα εξής:

- Ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική δραστηριότητα για την παροχή ανταγωνιστικών υπηρεσιών εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας μέσα από ένα σύγχρονο περιβάλλον τεχνολογικής αιχμής.
- Δημιουργία ενός εύχρηστου μέσου αλληλεπίδρασης και συνεχούς επικοινωνίας εκπαιδευτή – εκπαιδευόμενου.
- Αξιοποίηση του πλούσιου εκπαιδευτικού υλικού και της συσσωρευμένης εκπαιδευτικής εμπειρίας.
- Εποικοδομητική χρήση του Διαδικτύου και της ψηφιακής υποδομής.
- ευκολία στη χρήση από εκπαιδευτές – εκπαιδευόμενους για

την υποστήριξη ατόμων με διαφορετική τεχνολογική παιδεία και κουλτούρα αλλά με τις ίδιες υψηλές απαιτήσεις στην ποιότητα της προσφερόμενης εκπαίδευσης.

- Υποστήριξη μιας αξιόπιστης χαμηλού κόστους υπηρεσίας τηλεματικής για την Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση.
- Δομημένη παρουσίαση του μαθήματος
- Ευκολία χρήσης & δημιουργίας μαθήματος
- Προσαρμοστικότητα στις ιδιαίτερες απαιτήσεις και ανάγκες.

Βασικά Χαρακτηριστικά – Ρόλοι χρηστών:

Οι βασικοί ρόλοι χρηστών που υποστηρίζει η πλατφόρμα είναι ο εκπαιδευτής, και ο εκπαιδευόμενος. Ο χρήστης εκπαιδευτής είναι υπεύθυνος για τη δημιουργία και τη διαχείριση των ηλεκτρονικών μαθημάτων. Ο λογαριασμός του δημιουργείται από τους διαχειριστές της πλατφόρμας, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου. Ο εκπαιδευτής μπορεί να δημιουργήσει όσα μαθήματα επιθυμεί, να επικοινωνεί με τους εκπαιδευόμενους (που παρακολουθούν τα μαθήματά του), να εισάγει και να διαχειρίζεται το εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος (κείμενα, εικόνες, παρουσιάσεις, βίντεο, εργασίες, ασκήσεις αυτοαξιολόγησης κλπ), να δημιουργεί ομάδες εργασίας και περιοχές συζητήσεων και γενικά να ελέγχει την εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο χρήστης εκπαιδευόμενος μπορεί να εγγραφεί σε όσα μαθήματα του επιτρέπεται, να έχει πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό που περιέχουν, και να συμμετάσχει σε ομάδες εργασίας, περιοχές συζητήσεων και ασκήσεις αυτοαξιολόγησης. Ο λογαριασμός του δημιουργείται είτε αυτόματα με την εγγραφή του στην πλατφόρμα είτε από τους διαχειριστές της πλατφόρμας, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου.

Κατηγορίες Μαθημάτων:

Η πλατφόρμα δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας μαθημάτων τεσσάρων διακριτών κατηγοριών:

- **Ανοικτά μαθήματα**, είναι τα μαθήματα ελεύθερης πρόσβασης, όπου έχουν πρόσβαση ακόμα και χρήστες που δεν διαθέτουν λογαριασμό στην πλατφόρμα.
- **Ανοικτά σε εγγραφή**, είναι τα μαθήματα στα οποία ένας χρήστης μπορεί να έχει πρόσβαση μόνο αν διαθέτει λογαριασμό στην πλατφόρμα και εγγραφεί σε αυτά.
- **Κλειστά μαθήματα**, είναι τα μαθήματα στα οποία ένας χρήστης που έχει λογαριασμό στην πλατφόρμα έχει πρόσβαση μόνο αν του το επιτρέψει ο υπεύθυνος εκπαιδευτής, και τέλος:
- **Ανενεργά μαθήματα** είναι τα μαθήματα στα οποία έχει πρόσβαση μόνο ο υπεύθυνος εκπαιδευτής και δεν είναι ορατά στον κατάλογο μαθημάτων.

Δομή ενός Ηλεκτρονικού Μαθήματος:

Το Ηλεκτρονικό Μάθημα αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα της πλατφόρμας **η-Τάξη**. Κάθε μάθημα αποτελεί μια αυτόνομη οντότητα στην πλατφόρμα η οποία ενσωματώνει μια σειρά από υποσυστήματα (εργαλεία μαθήματος). Ουσιαστικά το ηλεκτρονικό μάθημα είναι μια αρθρωτή δομή, η οποία οργανώνεται και διαχειρίζεται από τον υπεύθυνο εκπαιδευτή, ανάλογα με το υλικό που διαθέτει και το μοντέλο ηλεκτρονικής μάθησης που θα υιοθετήσει (από μια απλή ενημερωτική ιστοσελίδα του μαθήματος έως ένα πλήρως δυναμικό περιβάλλον εκπαίδευσης).

Στην κεντρική οθόνη του μαθήματος υπάρχει η ταυτότητα του

ηλεκτρονικού μαθήματος όπου αναφέρονται βασικές πληροφορίες (τίτλος, κωδικός, σύντομη περιγραφή, υπεύθυνος εκπαιδευτής, τμήμα, τύπος πρόσβασης, εγγεγραμμένοι χρήστες, λέξεις κλειδιά, κλπ). Στο αριστερό τμήμα της οθόνης υπάρχει το μενού με τα υποσυστήματα (εργαλεία μαθήματος), καθώς και τα εργαλεία διαχείρισης του μαθήματος. Στο δεξί τμήμα της αρχικής οθόνης του μαθήματος υπάρχει ένα μενού με εργαλεία/συντομεύσεις ενεργειών. Ειδικότερα, υπάρχει η δυνατότητα επικοινωνίας με τον υπεύθυνο εκπαιδευτή του μαθήματος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (προϋποθέτει οι εκπαιδευόμενοι, να έχουν ορίσει διεύθυνση e-mail στο προφίλ τους), η δυνατότητα μετάβασης του υπεύθυνου εκπαιδευτή στο ρόλο του εκπαιδευόμενου ώστε να ελέγξει το μάθημά του και από τη διεπαφή του εκπαιδευόμενου και η προσθήκη της ηλεκτρονικής διεύθυνσης (URL) της αρχικής σελίδας του ηλεκτρονικού μαθήματος στους σελιδοδείκτες του φυλλομετρητή (browser) με την προϋπόθεση ότι το μάθημα είναι ανοικτό.

Ηλεκτρονικό Μάθημα – Διεπαφή Εκπαιδευτή:

Σε γενικές γραμμές το ηλεκτρονικό μάθημα είναι μια αρθρωτή δομή αποτελούμενη από **δεκαπεπτά (17) υποσυστήματα (εργαλεία μαθήματος)** και τέσσερα (4) εργαλεία διαχείρισης. Στα υποσυστήματα αυτά αποθηκεύεται και οργανώνεται το πρωτογενές εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος. Ο υπεύθυνος εκπαιδευτής μπορεί να τα ενεργοποιεί και να τα απενεργοποιεί ανάλογα με τη δομή και το υλικό του μαθήματος που διαθέτει, ώστε να απλοποιείται το περιβάλλον του εκπαιδευόμενου, και να εμφανίζονται μόνο οι απολύτως απαραίτητες εκπαιδευτικές ενότητες. Αναλυτικότερα τα υποστηριζόμενα υποσυστήματα που συνθέτουν το ηλεκτρονικό μάθημα είναι τα εξής:

- **Ατζέντα**, όπου παρουσιάζονται χρονικά τα γεγονότα σταθμοί του μαθήματος (διαλέξεις, συναντήσεις, αξιολογήσεις,

κλπ).

- **Έγγραφα**, όπου αποθηκεύεται, οργανώνεται και παρουσιάζεται το εκπαιδευτικό υλικό του μαθήματος. Ειδικότερα το υποσύστημα αυτό παρέχει έναν εύχρηστο μηχανισμό για τη διαχείριση, την οργάνωση και την ομαδοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού (κείμενα, παρουσιάσεις, εικόνες, διαγράμματα, κλπ) μέσα από ένα σύστημα καταλόγων και υποκαταλόγων.
- **Ανακοινώσεις**, που αφορούν το μάθημα και ενημερώνουν τους εγγεγραμμένους χρήστες, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους.
- **Περιοχές Συζητήσεων**, για την ανταλλαγή απόψεων και ιδεών σε θέματα σχετικά με το μάθημα. Αποτελεί ένα υποσύστημα αλληλεπίδρασης εκπαιδευτή – εκπαιδευόμενου.
- **Ομάδες Εργασίας**, (ανοικτές ή κλειστές), αποτελούν μια συλλογή από εγγεγραμμένους χρήστες (εκπαιδευόμενοι και εκπαιδευτές) που μοιράζονται την ίδια περιοχή συζητήσεων καθώς και την ίδια περιοχή μεταφόρτωσης αρχείων και εργασιών, και προάγουν τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση ανάμεσα στους εκπαιδευόμενους.
- **Σύνδεσμοι** – χρήσιμες πηγές από το Διαδίκτυο που αφορούν το μάθημα και ομαδοποιούνται σε κατηγορίες.
- **Εργασίες Εκπαιδευόμενων**, ένα χρήσιμο εργαλείο που επιτρέπει την ηλεκτρονική διαχείριση, υποβολή και βαθμολόγηση των εργασιών του μαθήματος.
- **Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης**, που δημιουργεί ο εκπαιδευτής με στόχο την εξάσκηση των Εκπαιδευόμενων στην ύλη του μαθήματος. Το υποσύστημα αυτό ενσωματώνει μια γεννήτρια παραγωγής Ασκήσεων με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, καθώς και ασκήσεις του τύπου «συμπληρώματος κενών» ή «ταιριάσματος στηλών».
- **Περιγραφή Μαθήματος**, χώρος όπου παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικά με την ύλη, τους στόχους, τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τα βοηθήματα, τους τρόπους αξιολόγησης, κλπ του μαθήματος.
- **Γλωσσάριο**, χώρος για την προσθήκη και διαχείριση όρων που περιλαμβάνονται στο μάθημα.
- **Ηλεκτρονικό Βιβλίο**, χώρος για την εισαγωγή, διαχείριση

και παρουσίαση ηλεκτρονικών βιβλίων σε μορφή HTML.

- **Πολυμέσα**, χώρος αποθήκευσης και διάθεσης οπτικοακουστικού εκπαιδευτικού υλικού. Υπάρχουν δύο επιλογές: προσθήκη πολυμεσικού αρχείου και προσθήκη εξωτερικού συνδέσμου σε αρχείο πολυμέσων που βρίσκεται αποθηκευμένο πχ. στο YouTube, και αφορούν το μάθημα.
- **Γραμμή Μάθησης**, παρέχει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτές να οργανώσουν το εκπαιδευτικό τους υλικό σε δομημένες ενότητες και στους εκπαιδευόμενους να ακολουθούν μια σειρά από βήματα ως δραστηριότητες μάθησης (SCORM).
- **Κουβέντα**, ένα υποσύστημα που παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής γραπτών μηνυμάτων (chat) σε πραγματικό χρόνο.
- **Τηλεσυνεργασία**, ένα υποσύστημα που παρέχει τη δυνατότητα επικοινωνίας με εργαλείο whiteboard και να επικοινωνεί με εικόνα και ήχο με τους με τους εκπαιδευόμενους σε πραγματικό χρόνο.
- **Ερωτηματολόγια**, ένα υποσύστημα που παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας δημοσκοπήσεων και ερευνών μαθησιακού προφίλ.
- **Wiki**, ένα εργαλείο συνεργασίας που επιτρέπει στους συμμετέχοντες στο μάθημα εκπαιδευτές κι εκπαιδευόμενους να επεξεργάζονται από κοινού το περιεχόμενο διαφόρων κειμένων.
- **Χώρος Ανταλλαγής Μηνυμάτων**, όπου υποστηρίζεται η ανάδραση στην εκπαιδευτική δραστηριότητα με την ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ των υπεύθυνων εκπαιδευτών και των εγγεγραμμένων εκπαιδευόμενων του μαθήματος.
- **Βαθμολόγιο**, για την καταγραφή βαθμολογίας εκπαιδευομένων, καθώς επίσης και:
- **Παρουσιολόγιο**, για την καταγραφή παρουσιών/απουσιών των εκπαιδευομένων.

Η ενεργοποίηση – απενεργοποίηση των υποσυστημάτων (εργαλείων μαθήματος) γίνεται από τον υπεύθυνο εκπαιδευτή του μαθήματος, μέσα από το αντίστοιχο διαχειριστικό εργαλείο. Να σημειωθεί ότι τα απενεργοποιημένα υποσυστήματα του μαθήματος παραμένουν λειτουργικά διατηρώντας την πληροφορία που τυχόν έχει

εισαχθεί, απλά δεν είναι ορατά από τους εκπαιδευόμενους.

Αντίστοιχα τα εργαλεία διαχείρισης μαθήματος επιτρέπουν την αλλαγή των πληροφοριών και του τύπου πρόσβασης του μαθήματος, τη διαγραφή – ανανέωση, τη διαχείριση των εγγεγραμμένων χρηστών καθώς και την εισαγωγή νέων υποσυστημάτων στη δομή του μαθήματος. Τέλος παρέχεται η δυνατότητα στον υπεύθυνο εκπαιδευτή να παρακολουθεί στατιστικά στοιχεία που αφορούν τη συμμετοχή στο μάθημα. Περισσότερες πληροφορίες, αλλά και αναλυτικά εγχειρίδια χρήσης (εκπαιδευτικού, μαθητή, κ.λπ.) είναι διαθέσιμα μέσα στην εφαρμογή (<https://eclass.sch.gr/info/manual.php>).

Συμπερασματικά, θα μπορούσαμε να πούμε πως πρόκειται για ένα πολύτιμο εύχρηστο και αποτελεσματικό εργαλείο στα χέρια κάθε εκπαιδευτικού, ικανό να ανταπεξέλθει στην υποστήριξη της κλασικής (δια ζώσης) διδασκαλίας οποιουδήποτε μαθήματος. Η αξιοποίησή του ενδείκνυται σε όλες τις φάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας, πολύ περισσότερο δε- σε έκτακτες καταστάσεις, όπως αυτή που βιώνουμε τον τελευταίο καιρό στη χώρα μας αλλά και σε ολόκληρο τον πλανήτη. Σε κάθε περίπτωση, ως εκπαιδευτικοί **οφείλουμε να είμαστε προετοιμασμένοι για κάθε ενδεχόμενο, προδιαγράφοντας -παρά ακολουθώντας- το μέλλον...**

ΠΗΓΗ:<https://www.ipaidia.gr/paideia/ipostirizontas-eks-apostas-eos-ti-mathisiaki-diadikasia-i-ilektroniki-sxoliki-taksi-i-taksi>